

שאל אביך ויגידך

זמני השבת (ת"א):
כניסת השבת: 19:02
יציאת השבת: 20:02
כ"ג אייר תשע"ג
גיליון מס' 115

שאלות ותשובות לפרשת בהר

מאת ר' עזרא מרום

עונג שלבת

"יובל הוא, שנת החמשים שנה" (כ"ה, י"א)

מעשה בחוזה מלובלין זצ"ל שאמר פעם לתלמידו הרבי, ר' הירשלי מזידיטשוב זצ"ל: "כל זמן שאני חי איני חושש לך שמה תפול ממדרגותיך, ברם לאחר מכן מי יודע".

השיב לו ר' הירשלי: "איני רוצה להאריך ימים יותר מן הרבי".

"הכיצד?" שאל החוזה ז"ל, "הלא אני הנני זקן ואתה עודך צעיר לימים?"

"אתפלל איפוא שיחיה הרבי לעולם", השיב ר' הירשלי.

"כלום יכול איש לחיות לעולם?"

"כוונתי לומר: שהרבי יחיה מאה ועשרים שנה".

"קודם אמרת לעולם ועכשיו

אתה אומר מאה ועשרים שנה?"

"משום שמאה ועשרים שנה הן כנגד מאה ועשרים היובלות של קיום העולם ויובל הלא נקרא 'עולם' בתורה, אם כן מאה ועשרים שנה הן בחינת לעולם..."

לפיכך חי משה רבנו מאה ועשרים שנה, כנגד מאה ועשרים היובלות של קיום העולם. כל שנה מחייו השפיעה על יובל שנים וממילא על כל זמן קיומו של העולם...

מעינה של תורה

שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים".

8. באיזה כינוי נקראת קנינה חוזרת של בתים וקרקעות בארץ ישראל? גאולה.

9. "וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית" על מי בתורה מסופר ששאלו "מה נשתה"? עמ"י כשמצאו מים מרים במרה אמרו: "מה נשתה"? (שמות טו' 24).

10. "וידבר ה' אל משה בהר סיני". מה ענין שמיטה אצל הר- סיני? מה שמיטה נאמרו כללותיה ופרטיה ודקדוקיה בהר סיני, כך כל המצוות (רש"י).

11. בפרשתנו מדובר על גאולת קרקעות. היכן בתנ"ך בוצע תהליך כזה? במגילת רות אצל בועז.

12. מה משמעות השם סיני? (שבת פ"ט) סיני מלשון שנאה, הר שממנו ירדה שנאה מהגויים לישראל.

13. על מה נאמר: "גאולת - עולם תהיה"? על ערי הלויים ובתי אחוזתם.

14. א. מה משמעות הביטוי "סיני ועוקר הרים"? ב. מי מחכמי התלמוד זכה לתארים אלה? א. סיני = בקי ובעל ידע רב. עוקר הרים = חריף ומפולפל בלימוד. ב. בגמרא ברכות ס"ג: רב יוסף = סיני ואילו רבה = עוקר הרים.

1. פרשת בהר מתחילה במצוות שמיטה ומסתיימת בשמירת שבת. מה משותף ל-2 המצוות? שתי המצוות נתברכו. בשמיטה: "וציוותי את ברכתי לכם בשנה השישית; בשבת: "ויברך אלוקים את יום השביעי".

2. איזו הלכה נלמדת מהפסוק: "והיתה שבת הארץ לאכלה"? פירות שביעית נועדו לאכילת האדם ולכן אסור לסחור בהם ואסור גם להפסיד אותם באופן שלא יהיו ראויים למאכל.

3. מדוע דיני שמיטה נאמרו בלשון יחיד ודיני היובל בלשון רבים? במצוות שמיטה חייב כל יחיד היושב בארץ ואילו מצוות יובל נוהגת רק בזמן שכל שבטי ישראל נמצאים בארץ. (גמרא ערכין ל"ב).

4. "וכי ימוך אחיך והחזקת בו". מדוע הציווי נאמר בלשון יחיד? ללמדנו: על כל יחיד מוטלת החובה לעזור לעני בעצמו, והוא אינו רשאי לפטור את עצמו ע"י שליחתו לאנשים אחרים שיעזרו לו!

5. "את ספיח קצירך לא תקצור". הסבר מהו ספיח? ספיח הוא צמח שגדל מעצמו מזרע שנפל בקרקע.

6. כמה ערים היו ללויים? 48 ערים.

7. באיזה פסוק מופיע המספר שבע, 4 פעמים? "וספרת לך שבע שבתות שנים שבע

השלם את הפסוק

וּאֶכְלֶתֶם , נוֹשֵׂן וְיֵשֵׁן, מִכֶּנִּי זֹרֵשׁ תּוֹצִיאוּ.

וְאִם בְּאֶלֶה לֹא תִסְרֹי, לִי; עֲמִי, קָרִי.

וְנִתְּנִי גְשָׁמִיכֶם, ; וְנִתְּנָה הָאָרֶץ יְבוּלָה, וְעַץ הַשָּׂדֶה יִתֵּן פְּרִיּוֹ.

וְרִדְפֶתֶם, אֶת אֲיִבֵיכֶם; וְנִפְלֹו לְפָנֵיכֶם, .

השלימו את המילים החסרות בפסוק, חברו את האותיות הראשונות בכל מילה ותקבלו ביטוי הקשור

1. **כיצד נקראים בפרשתנו: א. עני. ב. ריבית. ג. עירות בלי חומה. ד. קציר חיטים?**
א. מר. ב. נשך. ג. בתי חצרים. ד. דיש.
2. **"אם בחוקותי תלכו". מה רמוז במלה "אם"?**
רמז לכל הגואלים את ישראל: א. אהרון, משה. ב. אסתר, מרדכי. ג. אליהו, משיח.
3. **הסבר את הפסוק: "והשיג לכם דיש את בציר". (רש"י)**
שיהיה הדיש מרובה ותהיו עסוקים בו עד הבציר.
4. **מנין לומד רש"י: "השלום שקול כנגד הכל"?**
מכך שהפסוק "ונתתי שלום בארץ" כתוב מיד אחרי ברכת השפע בתבואה.
5. **כיצד מתואר בפרשתנו מצב של עצירת גשמים?**
השמים יהיו כברזל והארץ כנחושת.
6. **"ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחושה". על מי נאמר: "ברזל ונחושת מנעליך"?**
משה ברך את אשר (פרשת וזאת הברכה, דברים ל"ג 26).
7. **לאיזה סוג עצים מכוונת הברכה: "עץ השדה יתן פריו"?**
לעצי סרק.
8. **"ורדפו מכם חמישה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו". א. מה הקושי ההגיוני בפסוק? ב. מה למדים מהפסוק?**
א. היחס בין 5 ל-100 הוא 1 ל-20 ולכן היה צריך להיות שמאה ירדפו 2000 ולא רבבה שהיא 10000.
ב. אינו דומה מעטים העושים את התורה, למרובים העושים את התורה. (רש"י)
9. **ידוע שהיין משתבח יותר ככל שהוא מתישן. באיזה פסוק מובטחת ברכה כזו לכל סוגי המאכלים?**
בפסוק "ואכלתם ישן נושן".
10. **בפרשתנו נאמר: "והתהלכתי בתוכם". על מי נאמר: א. את האלוקים התהלך? ב. ויתהלך את האלוקים?**
א. נח. ב. חנוך.
11. **מאיזה פסוק בפרשתנו נלקח שמה של מלחמת – השחרור? "ואולך אתכם קוממיות".**
12. **הקב"ה מבטיח להעניש את עובדי מצוותיו "שבע על חטאותיכם", על מי נאמר בתנ"ך שקיבלה "כפלים בכל חטאותיה"?**
בישעיהו פרק מ: "נחמו נחמו עמי... דברו על לב ירושלים... כי לקחה מיד ה' כפלים בכל חטאותיה".
13. **מהי מחלת השחפת בפרשתנו? בשר נפוח. (רש"י)**
14. **הקב"ה אומר "והבאתי עליכם חרב נוקמת". היכן מופיע בתורה הביטוי "חרב מתהפכת"?**
בגירוש האדם מגן – עדן.
15. **באיזה אופן מתואר מצב של רעב ומחסור בעצים? "ואפו עשר נשים לחמכם בתנור אחד והשיבו לחמכם במשקל".**
16. **מהם חמנים? פסלים שמעמידים על הגגות בחמה.**
17. **במה מתואר פחד גדול? "ורדף אותם קול עלה נידף".**
18. **"ורדף אותם קול עלה נידף". מי בתנ"ך מתואר כ: "מוץ אשר תדפנו רוח"?**
הרשעים. (תהילים א')

1. **אילו אתרים בירושלים קרויים על שם: א. דוד. ב. שאול. ג. משה?**
א. מגדל דוד, מלון המלך דוד, קבר דוד.
ב. שכונת גבעת שאול.
ג. השכונות קרית משה, ימין משה חכרון משה (ע"ש משה מונטיפיורי).
2. **מי החריב את בהמ"ק? א. הראשון. ב. השני? א. נבוכדנצר. ב. טיטוס.**
3. **איזה נחל סמוך לעיר העתיקה היה בגבול ירושלים בימי קדם? נחל קידרון.**
4. **אילו מקומות בירושלים קשורים למספרים: א. 7. ב. 100? שמות שכונות בירושלים: א. נחלת שבעה. ב. מאה שערים.**
5. **כיצד נקראו השערים בדרום המקדש? שערי חולדה.**
6. **לפי פרקי אבות פרק ה, משנה ה מתוך 10 ניסים שנעשו במקדש, 2 נעשו בירושלים. מה הם הניסים? לא הזיקו נחש ועקרב ואיש לא אמר צר לי המקום.**
7. **"עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים" א. כמה שערים לירושלים? ב. מה שמותם? א. 7 שערים. ב. שער הפרחים, שער האריות, שער האשפות, שער שכם, שער יפו, שער ציון ושער הרחמים.**
8. **"על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים". איזה מלך בנה את חומות ירושלים? "ויבן שלמה את בית ה' ואת חומות ירושלים סביב".**
9. **לפי חז"ל ב- 70 שמות נקראה ירושלים. ציין 5 מהם. ציון, עיר דוד, עיר הקודש, יפה נוף, קריה נאמנה.**
10. **איזה מלך בנה מגדלים בירושלים? "ויבן עזיהו מגדלים בירושלים ויחצוב בורות רבים".**
11. **מה משמעות השם ירושלים? שם ירושלים מורכב מצירוף שתי מילים: ירושלים לפי השמות שקראו לה אברהם-ה' יראה, ומלכי-צדק-שלם.**
12. **"ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו" א. כיצד מפרשים חז"ל פסוק זה? ב. באיזו תפילה אנו מביעים משה' כזו? א. שחוברה לה יחדיו = שעושה כל ישראל חברים. ב. בברכת החודש מבקשים שיתקיים: "חברים כל ישראל".**
13. **שכונה בירושלים נקראת ע"ש פסוק בתורה. מי השכונה ומהו הפסוק? שכונת מאה שערים, הפסוק: "ויזרע יצחק...וימצא בשנה ההיא מאה שערים".**

חידון באדיבות פרסומא אתר מידע לקהילה הדתית ברחובות

1. מהן ארבעת העבודות החקלאיות המוזכרות בפסוקים ושנאסר לבצען בשנת שמיטה? (כ"ה, ד-ה)
  2. "עיר חוֹמָה" – האם כל עיר עם חומה נקראת כך? (רש"י)
  3. "יִכִּי-יָמוּךְ אֶחֱיָךְ, וּמָטָה יָדוֹ עִמָּךְ--וְהִחֲזַקְתָּ בוֹ" (כ"ה, לה) כיצד מפרש רש"י את המילים "והחזקת בו"?
  4. כמה שנים עובד עבד עברי? מה דינו אם בתוך אותן שנים הגיעה שנת היובל? (כ"ה, מ, רש"י)
- www.pirsuma.com

זכות הלימוד בעלון מוקדשת למיכל בת ר' יוסף הכהן ולרפואתו המהירה והשלמה של ליאב בן שגית